

УТВЪРЖДАВАМ:

МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
И ХРАНИТЕ

МЕТОДИКА

**ЗА УСТАНОВЯВАНЕ И КОРЕКЦИЯ НА ПЪРВОНАЧАЛНИ ИНДИВИДУАЛНИ КВОТИ
ВЪВ ВРЪЗКА С ПРИЛАГАНЕТО НА СХЕМАТА ЗА ДЪРЖАВНАТА ПОМОЩ „НАМАЛЕНА АКЦИЗНА
СТАВКА ВЪРХУ ГАЗЪОЛА, ИЗПОЛЗВАН ПРИ ПЪРВИЧНОТО СЕЛСКОСТОПАНСКО ПРОИЗВОДСТВО ЧРЕЗ
ИЗПОЛЗВАНЕ НА СИСТЕМА ОТ ВАУЧЕРИ”**

I. Същност и цел на Методиката

Настоящата Методика е разработена във връзка с прилагането на схемата за държавна помощ „Намалена акцизна ставка върху газъола, използван при първичното селскостопанско производство чрез използване на система от ваучери”. Методиката има за цел установяването на прогнозния годишен разход на гориво (първоначалните индивидуални квоти) за всеки един земеделски производител, на първия етап на прилагане на държавната помощ. При изчисляване разхода на гориво за нуждите на производството на първична селскостопанска продукция са взети предвид основните технологични процеси, застъпени при отглеждането на селскостопанските култури и животни. Съобразно това Методиката включва и три приложения.

В схемата за държавната помощ е приложен модел, при който ваучерите се предоставят на земеделските производители на два етапа на базата на първоначални и окончателни годишни индивидуални квоти за гориво. Двуетапността е въведена с цел облекчаване както на земеделските производители, които ще могат да получат част от горивото веднага след като им бъдат предоставени ваучерите на първия етап, така и на прилагашите помощта структури. Ваучерите, които се предоставят на първия етап са за 60 % от стойността на прогнозния обем гориво (първоначалните индивидуални квоти), а остатъкът/разликата се предоставя на втория етап с останалите ваучери въз основа на реално изразходеното през годината гориво.

Схемата предвижда в първия етап земеделските производители да подават декларация за кандидатстване по помощта (първоначална декларация). На базата на тази декларация се определят първоначалните индивидуални квоти. В тези декларации земеделските производители декларират своите прогнозни данни за обработваемите площи по видове култури, отглежданите животни по видове и годишното потребление на гориво. Прогнозните данни за обработваемите площи и отглежданите животни не могат да надвишават стойностите от Анкетния формуляр по наредба 3 (Справката от регистъра по Наредба № 3 от 1999 г.) за всеки един земеделски производител. Площи и животни, които не са включени в Анкетния формуляр по Наредба 3 (Справката) не се вземат предвид за целите на определянето на прогнозния годишен разход на

газъол. На база на заявените от производителите данни и на база на разходните норми, заложиени в настоящата Методика се изчислява първоначалната индивидуална квота за всеки един земеделски производител, т. е. прогнозният разход на гориво. За установяването на първоначалната индивидуална квота, която ще се вземе предвид на първия етап от прилагането на схемата, заявената от земеделския производител прогноза за годишния разход на гориво (в литри) се съпоставя с изчисления годишен разход на гориво (в литри). Когато заявената от земеделския производител прогноза надвишава 110 % от изчисления по Методиката годишен разход на гориво, тогава се извършва корекция като за първоначална индивидуална квота се определя изчисленият по Методиката разход на гориво.

Както декларираният от производителите годишен разход на гориво, така и изчисленият или коригираният по Методиката разход на гориво имат изцяло прогнозен характер и се вземат предвид само и единствено през първия етап, като целта е да се избегнат злоупотреби посредством заявяване на прекомерно високи количества и по този начин се улесни прилагането на схемата. В крайна сметка държавната помощ се предоставя за действително изразходеното през годината гориво, чийто обем се установява на втория етап от прилагането на помощта.

II. Установяване на първоначалните индивидуални квоти

За установяване на първоначалната индивидуална квота (прогнозния годишен разход на газъол) за всеки един земеделски производител, се работи в определена последователност.

По отношение на растениевъдството (виж Приложение 1 и Приложение 3) тази последователност включва следните стъпки:

1. За да се прецени към коя група селскостопански култури спада декларираната за отглеждане от земеделския производител култура, се прави справка в Приложение 3, където срещу точното наименование на културите (колона 3) е поместен номерът на съответстващия ред (колона 4) от таблицата по Приложение 1. Например ако стопанинът е декларирал, че отглежда ръж, справката по Приложение 3 показва, че ръжта попада в ред № 1 на таблицата по Приложение 1, т. е. в „Култури със слята повърхност”.
2. След като вече е известно към кой ред от таблицата по Приложение 1 спада отглежданата култура е необходимо да се определи разходната норма за 1 хектар (ха) площ. Тази информация се съдържа в колона 3 от таблицата по Приложение 1 (среден разход на гориво в л/ха) и показва средния годишен разход на газъол за обработката на 1 хектар селскостопанска площ за съответния вид култура или за угар. Например, за обработката на 1 хектар с ръж, т. е. „Култури със слята повърхност”, този показател е 70,99 л/ха.

3. Съобразно декларирания от стопанина обем площи с отглеждани култури се изчислява годишното потребление на гориво в литри, което е прогнозна величина. Например, за отглеждане на 10 ха ръж при годишна разходна норма от 70,99 л/ха, общият обем гориво, изразходен през годината за тази дейност ще възлиза на 709,9 литра, т. е. $10 \text{ ха} \times 70,99 \text{ л/ха}$. Този обем гориво представлява първоначалната индивидуална квота на земеделския производител.

По отношение на животновъдството (виж Приложение 2) тази последователност включва следните стъпки:

1. По отношение на животновъдството трябва да се установи към кой ред от таблицата по Приложение 2 спадат декларирания видове животни (колона 2). След това се прави справка с колона 3, която показва приравняването на 1 бройка от декларирания вид животни към показателя животинска единица (ЖЕ). Например ако стопанинът е декларирал, че отглежда овце, то този вид животни попадат в ред № 7 „овце и кози” на таблицата по Приложение 2, а справката за ЖЕ показва, че 1 брой овца се равнява на 0,15 ЖЕ. За подвижното пчеларство ЖЕ не съществуват, там се отчита само броят на придвижваните пчелни семейства.
2. След като вече е известно приравняването на декларирания вид животни към показателя животинска единица, се пристъпва към определяне на разходната норма за газьол при отглеждането на съответните животни. По Методиката разходна норма за отглеждането на 1 ЖЕ е 80 литра годишно, което означава че за отглеждането на 1 ЖЕ през годината се изразходват 80 литра газьол. За практикуващите подвижно пчеларство сметките са опростени – на едно пчелно семейство се падат 5 литра годишен разход на газьол (Приложение 2).
3. Съобразно декларирания от стопанина брой на отглежданите видове животни се изчислява годишното потребление на гориво в литри, което е прогнозна величина. За целта декларираният брой животни (без пчелните семейства) се превръща в животински единици (ЖЕ) и така се установява общият брой ЖЕ, за които се изразходва гориво. Например, за отглеждане на 100 броя овце при показател за превръщане на бройките животни в ЖЕ от 0,15 общият брой ЖЕ, за които се изразходва гориво е 15 ЖЕ, т. е. $100 \text{ броя животни} \times 0,15 \text{ ЖЕ}$. Следователно при годишна разходна норма от 80 л/ЖЕ горивото, необходимо за отглеждането на 100 овце ще възлиза на 1200 литра, т. е. $15 \text{ ЖЕ} \times 80 \text{ л}$. Този обем гориво представлява първоначалната индивидуална квота на земеделския производител.

По отношение на стопани, които отглеждат по няколко вида култури, или по няколко вида животни, или едновременно култури и животни, изчисленията са аналогични. С тези случаи целта е да се определи в крайна сметка общият обем литри за един земеделски производител (сборът от литрите за отглеждането на култури и литрите за отглеждането на животните), което представлява първоначалната индивидуална квота.

III. Корекция на първоначалните индивидуални квоти

В случай, че декларираният от земеделския производител прогнозен разход на гориво надхвърля 110 % от изчисления по настоящата методика разход на гориво, то се налага извършване на корекция. При това положение под внимание се взема не декларираният прогнозен разход, а изчисленият (коригиран) по методиката разход, който също се явява прогнозна величина, която обаче почива на научно и експертно-обосновани оценки.

Например за стопанин, отглеждащ 10 ха ръж корекция ще се извърши само при положение, че той е декларирал обем гориво по-голям от 780,98 литра (709,9 литра + 10 %). За по-голяма яснота може да се разгледат следните два случая:

1) Ако стопанин А, отглеждащ 10 ха ръж е декларирал в полето „ПРОГНОЗА за годишното потребление на гориво (в литри)” от първоначалната декларация гориво в размер на 1000 литра, то неговата прогноза ще бъде коригирана, тъй като превишава значително (с повече от 10 %) обема гориво, изчислен на базата на разходните норми в настоящата Методика, т. е. 709,9 литра.

2) Ако стопанин Б, също отглеждащ 10 ха ръж е декларирал в полето „ПРОГНОЗА за годишното потребление на гориво (в литри)” от първоначалната декларация гориво в размер на 750 литра, то неговата прогноза няма да бъде коригирана, тъй като не превишава значително (с повече от 10 %) обема гориво, изчислен на базата на разходните норми в настоящата Методика, т. е. 709,9 литра.

Средно претеглени разходни норми на дизелово гориво за механизирани дейности по култури и групи култури за една година - за 1 ха., включително изкуствени и постоянни ливади

ВНИМАНИЕ: Прогнозният годишен разход на гориво (първоначалните индивидуални квоти) в растениевъдството се изчисляват на базата на засетите площи и отглеждани култури, които ще бъдат реколтирани през финансовата/календарната 2014 година, а не през стопанската година.

№ по ред	Култури/Угар	Среден разход на гориво
		Литри/ха
Култури		
1	Със слята повърхност	70,99
2	Окопни – царевица, слънчоглед и други	81,20
3	Царевица за силаж	86,30
4	Картофи	81,32
5	Едногодишни фуражни за сено	74,70
6	Изкуствени ливади – бобови /люцерна, детелина и други/	42,69
7	Изкуствени ливади – житни	35,50
8	Постоянни ливади за сено	39,09
9	Овощни	61,02
10	Лозя	63,68
11	Зеленчукови	72,96
12	Етерично-маслени, лекарствени и др. индустриални	66,00
13	Хмел	59,51
14	Други	68,74
Угар		
15	Угар	29,00

Забележка:

Разработката е направена при:

1. Ползвани данни по култури и групи култури за 2009 г. „Агростатистика” – МЗХ.
2. Групиране на културите със слята повърхност и окопни. Самостоятелни са културите със специфични дейности. От своя страна културите със слята повърхност се подразделят на пролетни и есенни.
3. Зонални норми за разход на гориво при механизирани работи в земеделието. При изчисленията са ползвани осреднени норми за разход на гориво за съответната култура и зони на отглеждане.
4. Разходът на гориво е изчислен за технологични дейности по отглеждането и прибирането на културите – за транспорт със земеделска техника и др., за една календарна година.
5. Не включва разход за гориво за механизирани работи в горското стопанство.
6. Не включва разход за гориво при отглеждането на: цветя и зеленчуци в семейни градини, и гъбопроизводство.

Под *технологични дейности при отглеждане на културите* се разбира следното:

При отглеждане на културите, за да се изчисли какъв е необходимият разход на средства (материални и финансови), се изготвя технологична карта. Всяка технологична карта за отглеждане на дадена култура съдържа: последователно подредени технологични мероприятия или дейности (елементи) за определяне на необходимия разход на човешки, материален и финансов ресурс при отглеждането, прибирането на културите и транспортирането на готовата продукция до складовете /в т. ч. вида и броя на техниката/. В заключение това е стойността на общ разход за единица площ (жив труд /ч.д./, материали /семена, торове, препарати, гориво-смазочни и др./, необходима земеделска техника и други), т. к. при акциза за гориво са включени само механизирани дейности, при които се изразходва гориво (дизелово), са наречени по този начин: „технологични дейности при отглеждане на културите“. Посоченият в държавната помощ разход на дизелово гориво е средно претеглена величина за страната.

Зонални норми за разход на гориво (труд и др.) са били разработени от Института по аграрна икономика на основата на специално разработена методика и масови хронографски и фотохронометражни наблюдения, проведени в различни райони на страната. На база 8,5-часова продължителност на смяната и петдневна работна седмица. Голямо значение има стриктното съблюдаване на определени организационни изисквания и решения, свързани с вида и мощността на техниката, подготовката ѝ за работа, техническата поддръжка и ремонта на техниката, както и обхвата /зонирането/ по типове и категории на почвите, които са с различна структура и физични свойства. Вземани са под внимание и размерът на парцелите. Зоналните норми са били задължителни за приложение при старата структура на земеделските стопанства. В днешни дни тези норми нямат задължителен характер и биха могли да се използват ограничено.

Разходът за гориво е осреднен за страната по видове или групи култури /пр. - зърнени култури със слята повърхност (пшеница, ечемик и др.), окопни култури (царевица, слънчоглед и др.), картофи, царевица за силаж, лозя, овощни и др./.

Годишна разходна норма за животинска единица

При изчисляване разхода на гориво за нуждите на животновъдството са взети предвид основните технологични процеси, застъпени при отглеждането на селскостопанските животни и разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1200/2009 на Комисията от 30 ноември 2009 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 1166/2008 на Европейския парламент и на Съвета относно изследванията на структурата на земеделските стопанства и изследването на земеделските производствени методи по отношение на коефициентите за животински единици и дефинициите на характеристиките, за преобразуването на животни в животински единици.

Държавната помощ обхваща и подвижното пчеларство, тъй като за практикуването му се налага употребата на гориво, вкл. и газбол в зависимост от вида на използваното превозно средство. В законодателството на ЕС липсва методика за преобразуване на пчелините в животински единици.

За целите на изчислението на прогнозата за годишния разход на газбол в сектора на животновъдството са установени следните разходни норми:

- до **80** литра годишно за **1** животинска единица;
- до **5** литра годишно за едно пчелно семейство.

Разчет за годишен разход на гориво за една животинска единица /ЖЕ/

В животновъдната ферма е необходимо използването на гориво за следните дейности:

- залагане на фураж с фуражораздаващо ремарке;
- почистване на помещенията (в т.ч. на дворчетата за разходка), транспортиране на тора до торохранилището и/или обработваема земя (над 90% от фермите почистват с булдозерна лопата);
- претъпкване на силажните ями;
- транспорт на суровини, предназначени за постеля (стърготини, слама и др.);
- транспорт във връзка с дейността на фермата, в т. ч. вътрешен транспорт в рамките на фермата;

Необходимото гориво за тези дейности е общо до 80 л/ ЖЕ годишно.

Изчисленията за количеството гориво са осреднени в зависимост от технологията на отглеждане на животните, като за 1 ЖЕ разходът на гориво е до 80 л/ годишно.

При определяне на разхода се отчитат параметрите, заложен в Приложение I на Регламент(ЕО) № 1200/2009, където видовете животни се приравняват на животински единици:

№ по ред	Вид животни*	ЖЕ	Разходна норма** (литри за 1 бр. животно)
1	Млечни крави/биволици	1	80
2	Мъжки животни от рода на едрия рогат добитък на възраст 2 или повече години	1	80
3	Юници/малакини на възраст 2 или повече години	0,8	64
4	Други крави на възраст 2 или повече години	0,8	64
5	Животни от рода на едрия рогат добитък на възраст от 1 до 2 години	0,7	56
6	Животни от рода на едрия рогат добитък на възраст до 1 година	0,4	32
7	Овце и кози ***	0,15	12
8	Еднокопитни	0,8	64
9	Свине-майки за разплод, с тегло 50 кг и повече	0,5	40
10	Прасенца с живо тегло под 20 кг	0,027	2,16
11	Други свине	0,3	24
12	Кокошки носачки	0,014	1,12
13	Бройлери	0,007	0,56
14	Щрауси	0,35	28
15	Други домашни птици	0,03	2,4
16	Зайци, женски за разплод	0,02	1,6

*За видовете животни, които се отглеждат на обороти през годината се взема предвид броят животни според капацитета на предприятието, така както е в Справката по електронния регистър по Наредба № 3 от 1999 г.

**За по-голяма яснота последната колона от таблицата съдържа информация за годишния разход на горивото за различните видове животни, т. е. препоръчителната разходна норма: в колонката са посочени литрите за 1 бр. животно от съответния вид, напр. за 1 крава се полагат до 80 литра газьол на година, за 1 овца/коза до 12 литра, за 1 бройлер до 0,56 литра и т. н.

***За овце и кози преизчисляването е на основание на Регламент (ЕО) № 1974/2006 на Комисията от 15 декември 2006 година за определянето на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

Разчет за годишен разход на гориво за едно пчелно семейство

По данни на отдел „Агростатистика” към Министерство на земеделието и храните, през 2010 г. в България общо 1166 пчелни стопанства са практикували подвижно пчеларство. Броят на пчелните семейства, които стопаните са придвижвали с цел практикуване на подвижно пчеларство е 57 356, като разходите за транспорт и издаване на ветеринарномедицински свидетелства са в размер на 13,62 лв. за 1 /едно/ пчелно семейство. Разходът за транспорт и в частност за гориво се явява основен в подвижното пчеларство. Тъй като в законодателството на ЕС не съществува механизъм за преобразуване на пчелините в животински единици, подпомагането по отношение на подвижното пчеларство ще се осъществява на базата на броя придвижвани пчелни семейства. Съобразно разполагаемите данни, за целите на изчисляването на прогнозната величина на помощта се установи годишна разходна норма от 5 литра газьол за придвижване на пчелно семейство.

**Списък на културите с кодовете им от Таблица 2 на Анкетния формуляр по Наредба 3/1999 г.
и съответстващия им пореден номер (№ на ред) от таблицата по Приложение 1**

№ по ред	Код от табл.2 на АФ по Нар.3/1999	Видове култури	№ на ред от таблицата по Приложение 1
1	3001	Обикновена (мека) пшеница	1
2	3002	Твърда пшеница	1
3	3003	Ечемик	1
4	3004	Ръж	1
5	3005	Тритикале	1
6	3006	Овес	1
7	3007	Царевица за зърно	2
8	3008	Сорго	2
9	3009	Просо	1
10	3010	Ориз	1
11	3109	Други зърнени	1
12	3011	Тютюн	12
13	3012	Хмел	13
14	3013	Захарно цвекло	2
15	3015	Памук	2
16	3016	Лен	1
17	3017	Коноп	2
18	3018	Слънчоглед	2
19	3019	Рапица	1
20	3020	Соя	2
21	3021	Фъстъци	2
22	3119	Други технически	2
23	3023	Маслодайна роза	12
24	3024	Кориандър	12
25	3025	Анасон	12
26	3026	Резене	12
27	3027	Лавандула	12
28	3028	Салвия	12
29	3029	Мента	12
30	3030	Валериана	12
31	3129	Други етерично-маслени и лекарствени	12
32	3032	Фасул	2
33	3033	Грах	1
34	3035	Леща	1
35	3036	Нахут	2
36	3139	Други протеинодайни	2
37	3037	Царевица за силаж	3
38	3096	Фий	5
39	3149	Фуражни зеленчуци	11
40	3040	Люцерна	6
41	3041	Естествени ливади	8
42	3159	Други фуражни	5
43	3042	Картофи	4
44	3048	Домати - полски	11

45	30481	Домати - градински	11
46	30482	Домати - оранжерийни	11
47	3050	Краставици - полски	11
48	30501	Краставици -градински	11
49	30502	Краставици - оранжерийни	11
50	3052	Пипер - полски	11
51	30521	Пипер - градински	11
52	30522	Пипер - оранжериен	11
53	3053	Зелен фасул	11
54	3054	Зелен грах	11
55	3058	Тикви	11
56	3059	Дини	11
57	3060	Пъпеши	11
58	3169	Други зеленчуци	11
59	3068	Череша	9
60	3069	Вишни	9
61	3070	Кайсии, зарзали	9
62	3071	Праскови	9
63	3072	Сливи	9
64	3074	Ябълки	9
65	3075	Круши	9
66	3077	Арония	9
67	3179	Други овощни видове	9
68	3082	Ягоди	9
69	3083	Малини	9
70	3189	Други ягодоплодни	9
71	3078	Орехи	9
72	3079	Бадеми	9
73	3080	Лешници	9
74	3081	Кестени	9
75	3089	Лозя - десертни	10
76	3090	Лозя - винени	10
77	3091	Цветя - за рязан цвят	14*
78	3092	Цветя - луковични растения	14*
79	3093	Цветя - саксийни	-
80	3200	Цветя - оранжерийни	14*
81	3199	Производство на семена и посадъчен материал	14
82	3201	Разсадници за трайни насаждения	14
83	3095	Други (угари и други)	15*
84	3094	Култивирани гъби	14*

Забележки:

(*) По изключение

1. За позиции 77, 78 и 80 коментарът е: Цветя отглеждани директно в почвата без помощни съдове (саксии, контейнери и др.)

2. За позиция 83: отнася се само при угари

3. За позиция 84: Няма разход на нафта за обработки, освен по изключение, ако е свързано със собствено производство на компост и гъби.